

**Česká školní inspekce
Karlovarský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIK-476/11-K

Název právnické osoby vykonávající činnost školy/školského zařízení:	Základní škola a Praktická škola Aš
Sídlo:	Studentská 13, 352 01 Aš
IČ:	68 781 580
Identifikátor:	600 066 584
Právní forma:	Příspěvková organizace
Zastoupená:	Mgr. Milenou Bokovou, ředitelkou školy
Zřizovatel:	Město Aš, Kamenná 52, 352 01 Aš
Místo inspekční činnosti:	Studentská 13, 352 01 Aš
Termín inspekční činnosti:	6. a 7. října 2011

Předmět inspekční činnosti

- Hodnocení souladu školního vzdělávacího programu základní školy speciální s právními předpisy a Rámcovým vzdělávacím programem pro obor vzdělání základní škola speciální a jeho naplnění podle ustanovení § 174 odst. 2 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon), zaměřené na naplňování vybraných ustanovení školského zákona:**
  - školní vzdělávací programy a další vzdělávací programy (§ 5);
  - efektivní organizace vzdělávání podle školních vzdělávacích programů, naplňování učebních plánů (§ 7 odst. 2);
  - vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (§ 16).

2. Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání v oborech vzdělání 79-01-B/01 Základní škola speciální a 79-01-B/001 Pomocná škola podle ustanovení § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona, zaměřené na naplňování vybraných ustanovení školského zákona:

- rovný přístup ke vzdělávání – (§ 2 odst. 1 písm. a) a b)) - zásady a cíle vzdělávání;
- podpora rozvoje osobnosti žáků, podpora rozvoje funkční gramotnosti žáků (§ 2 odst. 1 písm. b), e), f) a g);
- výsledky vzdělávání žáků a jejich hodnocení na úrovni školy (§ 2 odst. 1 písm. g);
- řízení školy - výroční zprávy (§ 10), údaje ze školní matriky a dokumentace školy (§ 28 odst. 5), školní řád (§ 30), ředitel školy (§ 164);
- personální podmínky vzdělávání (zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů);
- bezpečnost a ochrana zdraví žáků (§ 29 odst. 1 a 2) v návaznosti na materiální a finanční předpoklady (§ 160 a 163), financování školy.

Aktuální stav školy

Právnícká osoba (škola) vykonává činnost základní školy, školní družiny, školní jídelny – výdejny a střední školy. Vzdělává žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). Základní škola se organizačně člení podle vzdělávacích oborů na základní školu praktickou (ZŠP), ve které se vzdělávají žáci s lehkým mentálním postižením a na základní školu speciální (ZŠS), která poskytuje základy vzdělání žákům se středně těžkým a těžkým mentálním postižením. Střední škola vyučuje dvouletý obor Praktická škola. Konceptně navazuje na ZŠP nebo ZŠS.

V posledních třech letech se počet žáků ZŠP snižuje v důsledku demografické situace a vlivem možnosti integrovat žáky s lehkým mentálním postižením v běžné základní škole (ZŠ). Ve školním roce 2009/2010 se v pěti třídách ZŠP vzdělávalo 58 žáků, zatímco v letošním školním roce je ve čtyřech třídách celkem 49 žáků 1. až 9. ročníku. Kapacita vzdělávacího oboru základní škola (100 žáků), uvedená v rejstříku škol, je naplněna méně než z poloviny (49 %).

V ZŠS se ve srovnání s předcházejícím obdobím počty žáků mírně zvyšují. V letošním školním roce ZŠS vzdělává celkem 19 žáků, kapacita 20 žáků je tak využita na 95 %. Žáci jsou rozděleni do tří tříd. Ve dvou třídách je celkem 13 žáků se středně těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami, v jedné třídě je šest žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami. Škola dále zajišťuje vzdělávání 10 žáků s hlubokým mentálním postižením, kterým stanovil způsob vzdělávání krajský úřad podle ustanovení § 42 školského zákona. Vzdělávání těchto žáků se uskutečňuje v Domově pro osoby se zdravotním postižením Pata, zejména na odloučeném pracovišti v Aši.

Základní škola nemá stanovený spádový obvod. Žáci jsou většinou místní, asi třetina jich dojíždí z okolních obcí.

V letošním školním roce zatím nebyl otevřen přípravný stupeň ZŠS. Škola požádala prostřednictvím zřizovatele o souhlas krajského úřadu, aby v případě zájmu mohla tuto službu dětem a jejich zákonným zástupcům opět poskytnout.

Školní družina (ŠD) má jedno oddělení s kapacitou 8 žáků. V provozu je po vyučování od 11:40 do 14:15 hod. Kapacita je plně využita, do ŠD docházejí především žáci ZŠP a aktuálně jeden žák ZŠS. O činnost ŠD je ze strany žáků a jejich rodičů zájem, ředitelka nemohla v letošním školním roce z kapacitních důvodů přijmout tři zájemce. O zvýšení kapacity ale neusiluje, po zkušenostech z předchozích let se někteří žáci v průběhu roku z družiny odhlásí a na jejich místa jsou přijati další uchazeči. Školní vzdělávací program pro školní družinu (ŠVP ŠD) nabízí pestrou škálu zájmových aktivit. Je zpracovaný podle ustanovení § 5 odst. 2 školského zákona.

Po ukončení povinné školní docházky se škola snaží integrovat žáky do praktického života pomocí následného studia ve střední škole (praktické škole). Z osmi žáků, kteří ve zdejší škole v loňském školním roce ukončili povinnou školní docházku, čtyři využili možnost pokračovat v dalším vzdělávání. Ke dni inspekce se v jedné třídě praktické školy vzdělávalo 18 žáků. Značná část jich přestupuje v průběhu roku ze středních škol v Chebu. Důvodem jsou časové a finanční problémy spojené s dojížděním.

Ve školní jídelně – výdejně se stravuje přibližně čtvrtina žáků základní školy. Obědy se sem dovážejí ze zařízení školního stravování, které vaří i pro ostatní ZŠ ve městě. Výdejna je nově umístěna v prostorách zrekonstruované cvičné kuchyně. Škola již proto nemusí provozovat jinak nevyužívanou budovu školního areálu.

Vzdělávací nabídka základní školy odpovídá zápisu oborů v rejstříku škol. Informace o školních vzdělávacích programech jsou zveřejněny ve vstupních prostorách školy. V ZŠP se žáci 1. až 9. ročníku vzdělávají podle školního vzdělávacího programu s motivačním názvem Škola pro život (ŠVP ZV), který je platný od 1. 9. 2007. ŠVP ZV je zpracovaný podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV), přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením. Od školního roku 2011/2012 přestoupili do školy dva žáci 2. stupně ZŠ, kterým pro selhávání ve výuce v běžné ZŠ doporučilo speciálně pedagogické centrum (SPC) tento typ školy s nižším počtem žáků ve třídách. Oba žáci jsou vzděláváni podle individuálních vzdělávacích plánů (IVP) zpracovaných podle RVP ZV.

Inspekce se zaměřila na hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání v ZŠS, hodnocení činnosti ZŠP proběhlo v březnu 2008. V ZŠS je druhým školním rokem (od 1. 9. 2010) zaváděn nový školní vzdělávací program „Škola pro život“ (ŠVP ZŠS), zpracovaný podle Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (RVP ZŠS). Podle tohoto dokumentu se vzdělávají žáci 1., 2., 7. a 8. ročníku. V ostatních ročnících dobíhá vzdělávací program Pomocná škola. Šest žáků se vzdělává podle rehabilitačního stupně tohoto programu. ZŠS podporuje rozvoj žáků také prostřednictvím individuálních vzdělávacích plánů. Na doporučení školských poradenských zařízení zpracovala prakticky zaměřené IVP pro 11 žáků ZŠS.

Ve škole je celkem 20 zaměstnanců, z toho 15 pedagogických pracovníků včetně ředitelky a její zástupkyně, dvou asistentů pedagoga a jedné vychovatelky ŠD. V pedagogickém sboru došlo v roce 2010 a 2011 ke změnám. Od 1. ledna 2011 byla do funkce jmenována na základě konkurzního řízení nová ředitelka. Na místa dvou učitelek, které ukončily pracovní poměr, nastoupily učitelky bez odborné kvalifikace. Vzdělávání v ZŠS vedou v současné době 4 učitelky, z toho 3 na celý úvazek. Z těchto tří učitelek je pouze jedna s odbornou kvalifikací a praxí na tomto typu školy. Hudební výchovu vyučuje na část úvazku zástupkyně ředitelky. Ve třídách ZŠS pracují aktuálně dvě asistentky pedagoga, jedna má odbornou kvalifikaci, druhá studium dokončuje.

Školní areál je rozlehlý, opravy a údržba probíhají postupně ve spolupráci se zřizovatelem. Učebny jsou vhodně vybaveny nábytkem, jsou rozčleněny do pracovních a relaxačních koutků. Průběžně je doplňováno vybavení speciálními a kompenzačními pomůckami

(rehabilitační židle, didaktické hry), ve dvoře školy vzniklo zcela nové multifunkční hřiště, jehož výstavba byla financována z mimořádného příspěvku přiděleného na základě rozhodnutí Poslanecké sněmovny. Škola zrekonstruovala relaxační místnost, zmodernizovala cvičnou kuchyni pro žáky praktické školy, která slouží také jako školní jídelna. Ke zkvalitnění výuky přispěla i modernizace keramické dílny. Rekonstrukce nevyhovujícího hygienického zařízení v této části objektu je v plánu. K bezbariérovému přístupu je využíván schodolez.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Do tříd ZŠS jsou žáci přijímáni v souladu s právním předpisem, na základě doporučení školských poradenských zařízení a písemného souhlasu zákonných zástupců. Škola informuje o vzdělávací nabídce především v oblasti poskytování kompenzační a rehabilitační péče. Služby školských poradenských zařízení v Chebu jsou pro některé rodiny obtížně dosažitelné s ohledem na finanční a dopravní nároky, vedení školy proto pomáhá zprostředkovat kontakt (zajistí dopravu, zorganizuje schůzku pracovníků s rodiči ve škole). Učitelky a asistentky pedagoga jsou v každodenním kontaktu se zákonnými zástupci při předávání žáků. Kromě toho rodiče využívají nabídku podílet se na vyučování v rámci celoškolských projektů zaměřených zejména na rozvíjení spolupráce a tolerance mezi žáky různých tříd. Za sledované období nebyla na činnost školy podána žádná stížnost.

Vzdělávací programy v ZŠS jsou realizovány v souladu s učebními plány a školským zákonem. Vhodně upravené podmínky, např. relaxační prostory, speciální učebnice a pomůcky, přizpůsobený časový rozvrh na požadované úrovni podporují individualizované vzdělávání. Disponibilní hodiny jsou využity např. k rozvoji matematické a čtenářské gramotnosti, v rehabilitačním stupni ZŠS k posílení hudební a rozumové výchovy.

Pro kompenzaci, reedukaci a rehabilitaci žáků škola využívá dostupné podpůrné prostředky, např. dramatickou výchovu, muzikoterapii, individuálně plavání (za pomoci asistenta), činnosti s modelínou, alternativní komunikaci, tvořivou hru. V souladu s cíli stanovenými v ŠVP ZŠS na požadované úrovni podporuje rozvoj samostatnosti žáků v oblasti sebeobsluhy, hygienických návyků, snaží se o dosažení co nejvyšší možné míry samostatnosti. Žáci umějí vykonávat jednoduché úkony (např. s různým pracovním, výtvarným a konstruktivním materiálem). Prostřednictvím jednoduchých výukových programů si osvojují základy práce na počítači na elementární uživatelské úrovni. Zadávanými úkoly a činnostmi si upevňují především praktické dovednosti, učí se pracovat podle jednoduchých instrukcí, cvičí si sluchovou a zrakovou paměť, řeč, schopnost reprodukovat text. Při jednoduchých úkonech se učí spolupracovat.

V organizaci a metodickém vedení sledovaných hodin se projeví rozdíly ovlivněné chybějící odbornou kvalifikací a nedostatkem pedagogické praxe některých vyučujících. Hodina vedená učitelkou s odbornou kvalifikací měla výrazný relaxační a rehabilitační charakter. Hru na hudební nástroje (Orffův instrumentář) žáci zvládali a bylo zřejmé, že je používají běžně. Projevovali radost a pocit uspokojení. Příkladná motivace a účinná zpětná vazba měly vliv na velkou koncentraci žáků. Naopak chybějící odbornost a zkušenosti další učitelky a asistentky pedagoga se projeví v nedostatecích v organizaci i obsahu výuky, což se projeví v nedostatečné aktivizaci žáků. Pozitivně lze ocenit snahu vyučujících využít podpůrné prostředky (dramatizaci) a pomůcky pro alternativní komunikaci. Vzhledem ke krátkému společnému působení však ještě neměly propracovaný efektivní způsob spolupráce. Vedení školy si tato rizika uvědomuje a poskytuje oběma

účinnou metodickou podporu. Koncepční záměry rozvoje jsou v ZŠS směřovány zejména do oblasti dalšího vzdělávání pedagogů v oblasti speciální pedagogiky.

Hodnocení výsledků vzdělávání probíhá na základě stanovených kritérií a zásad, která jsou součástí ŠVP ZŠS a školního řádu. Třídní učitelky vedou průběžně záznamy o rozvoji žáků, zakládají portfolia, formou slovního hodnocení se vyjadřují k postupu do vyššího ročníku. Hodnocení žáků bylo v průběhu sledované výuky pozitivní, zpravidla mělo motivační charakter. Žáci ZŠS jsou úspěšní v různých soutěžích, např. recitační, podle zájmu a individuálních předpokladů se zapojují i do sportovních aktivit. Návyky společenského chování si osvojují při kulturních akcích organizovaných školou, někdy ve spolupráci s ostatními základními školami ve městě. Svými pracemi se podílejí na výzdobě prostředí. Někteří (podle zájmu a schopností) navštěvují kroužky, které škola nabízí. O úspěších a aktivitách škola pravidelně informuje prostřednictvím místního tisku.

Program primární prevence je celkově zaměřen na zlepšování klimatu ve třídách, na rozvoj spolupráce s rodiči a na podporu zdravého životního stylu. Školní projekty i další aktivity jsou žákům ZŠS otevřené. Celoškolní projekty podporují rozvoj sociální gramotnosti, nabídka zájmových aktivit vede žáky ke smysluplnému využití volného času. Rizikové chování žáků ZŠS (na rozdíl od ZŠP) škola nezaznamenala.

Škola zajišťuje na požadované úrovni bezpečné prostředí pro vzdělávání a podporuje zdravý vývoj žáků. Poučuje je prokazatelným způsobem o možnostech úrazů a rizicích. V ZŠS byl v knize úrazů zaznamenán ve školním roce 2011/2012 k datu inspekce jeden úraz, který se stal v době přestávky na chodbě školy a nebyl důvodem pro žakovu absenci. V předcházejících dvou školních rocích nedošlo k žádným úrazům. V průběhu inspekce byla do knihy úrazů doplněna chybějící data narození žáků.

Škola se zapojila do projektu „EU pomoc školám“, který je financován z prostředků ESF. V roce 2011 obdržela 60 % z celkové výše projektových nákladů. V rámci tohoto projektu bude vybavena počítačová učebna kvalitnějšími prostředky informačních a komunikačních technologií (ICT).

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Činnost školy je v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Školní matrika ZŠS je vedena v souladu s právními předpisy.

ŠVP ZŠS byl Českou školní inspekcí (ČŠI) hodnocen před návštěvou školy (červenec 2011). Na základě doporučení ČŠI ředitelka přijala opatření a tento dokument dopracovala tak, aby odpovídal zásadám a struktuře uvedeným v RVP ZŠS. Upřesnila charakteristiku školy a charakteristiku ŠVP, sjednotila názvy předmětů v učebním plánu a v učebních osnovách, v učebních osnovách vypracovala časové a organizační vymezení předmětu a uvedla výchovné a vzdělávací strategie na úrovni předmětu. V oblasti autoevaluace školy doplnila cíle, kritéria, nástroje a časové rozvržení hodnotících činností.

Na základě inspekčních zjištění a vlastní analýzy ředitelka v průběhu inspekce aktualizovala školní řád, čímž se zlepšila informační hodnota tohoto dokumentu. Např. upřesnila pravidla organizace provozu, doplnila práva zákonných zástupců. Školní řád tak obsahuje všechna ustanovení podle § 30 odst. 1 školského zákona. Pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků škola vydala pravidla, ve kterých jsou stanoveny zásady a postupy pro hodnocení a pro získávání podkladů. Hodnocení žáků ZŠS je slovní, což je v souladu s ustanovením § 51 odst. 4 školského zákona.

Organizační struktura školy odpovídá jejímu typu a velikosti. Vedoucími pracovníky jsou ředitelka a její zástupkyně. Ředitelka splňuje další kvalifikační předpoklady pro výkon činnosti ředitele (funkční studium). Za krátkou dobu působení ve funkci vyhodnotila silné a slabé stránky školy. Prvořadým úkolem, který si vytýčila, je úspěšné zavedení ŠVP ZŠS do praxe. Spolu se zástupkyní se věnují metodické pomoci učitelkám bez odborné kvalifikace a sledují kvalitu průběhu vzdělávání. Dílčí rizika v personální oblasti, způsobená chybějící odbornou kvalifikací některých vyučujících, se snaží eliminovat vytvářením podmínek pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP). Všechny pedagogické pracovnice ZŠS bez odborného vzdělání tuto možnost využívají. Jedna učitelka již zahájila studium ke splnění kvalifikačních předpokladů, druhá navštěvuje kurz zaměřený na oblast speciální pedagogiky. Vzdělávací akce určené k průběžnému vzdělávání ostatní vyučující navštěvují spíše zřídka. Hlavním objektivním důvodem je značná vzdálenost do místa konání (zpravidla Karlovy Vary) a s tím spojená nutnost zastupování za chybějícího pedagoga.

Škola získala projekt na zřízení funkce sociálního asistenta. Tuto činnost vykonávají na část úvazku asistentky pedagoga. Účinně tak pomáhají škole zlepšovat spolupráci s některými rodinami. Ve škole aktivně působí metodička prevence sociálně patologických jevů, která je zároveň členkou Komise prevence kriminality města Aš. Nežádoucí projevy chování se podle jejího hodnocení žáků ZŠS netýkají.

Škola hospodáří s finančními prostředky získanými z více zdrojů. Ze státního rozpočtu byly přiděleny finanční prostředky na přímé výdaje na vzdělávání (osobní náklady, učebnice, učební pomůcky, školení a vzdělávání). V letech 2009 až 2011 byl rozpočet školy významně posílen o dotace ze státního rozpočtu v rámci rozvojových programů vyhlášených MŠMT, které umožnily posílit platovou úroveň pedagogických pracovníků, odměňování nepedagogických pracovníků a vybavit školu pomůckami kompenzačního a rehabilitačního charakteru pro žáky se zdravotním postižením. V roce 2011 obdržela škola účelovou dotaci ze státního rozpočtu na financování asistenta pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním. Zřizovatel poskytuje prostředky na zajištění běžného provozu a běžných oprav školy a účelové dotace – granty na pořádání a účast žáků v soutěžích.

K dalším finančním zdrojům patří doplňková činnost (pronájem bytových a nebytových prostor), prostředky vlastních fondů, platby za školní družinu, za stravování žáků a zaměstnanců ve školní jídelně.

Závěry, celkové hodnocení školy

1. Činnost školy je v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení. Školní matriku a další dokumentaci škola vede v souladu s právními předpisy. Školní řád byl v průběhu inspekce aktualizován a doplněn, odpovídá ustanovením § 30 školského zákona. Učební plány vzdělávacích programů ZŠS jsou dodržovány.
2. Škola jako jediná na Ašsku poskytuje vzdělávání žákům se středně těžkým a těžkým mentálním postižením. Naplněná kapacita oboru ZŠS svědčí o potřebnosti a důležitosti oboru v místě působení. Vzdělávací nabídka je kontinuální, žáci zde mohou absolvovat celou vzdělávací dráhu od předškolního vzdělávání až po ukončené střední vzdělání.
3. Škola naplňuje zásady a cíle školského zákona. Dílčí nedostatky ve zpracování

školního vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální, zjištěné ČŠI, ředitelka odstranila, ŠVP ZŠS je v souladu s RVP ZŠS.

4. Vzdělávání žáků s různými druhy a typy zdravotního postižení je na požadované úrovni. Způsob výuky podpořený speciálně pedagogickými metodami a relaxačními technikami poskytoval velký prostor pro aktivitu žáků a rozvoj jejich samostatnosti.
5. Podmínky vzdělávání žáků se středně těžkým a těžkým mentálním postižením jsou na požadované úrovni. Dílčí rizika v personální oblasti plynoucí z chybějící odborné způsobilosti některých vyučujících vedení školy minimalizuje metodickou podporou a vytvořeným systémem DVPP.
6. Škola průběžně zajišťuje obnovu a rozvoj materiálně technických podmínek pro realizaci školních vzdělávacích programů ZŠS. Finanční prostředky ze státního rozpočtu jsou využívány k naplňování cílů ŠVP a k rozvoji osobnosti žáků. Škola využívá k financování svých činností nejen prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu a z rozpočtu zřizovatele, ale i další zdroje, kterými jsou tržby z vlastní činnosti, vlastní fondy, granty ESF a zisky z doplňkové činnosti.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle ustanovení § 174 odst. 13 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Palackého 8, pošt. schr. 47, 350 99 Cheb, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo e-mailové adresy csi.k@csicr.cz.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Karlovarském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Chebu dne 25. října 2011

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Marie Vrátníková, školní inspektorka v. r. ....

Mgr. Alena Rájová, školní inspektorka v. r. ....

Bc. Zdeňka Srpová, kontrolní pracovnice v. r. ....

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Aši dne 1. listopadu 2011

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Milena Boková, ředitelka školy v. r. ....

Připomínky ředitelky školy

D. m. rok

Připomínky nebyly podány.